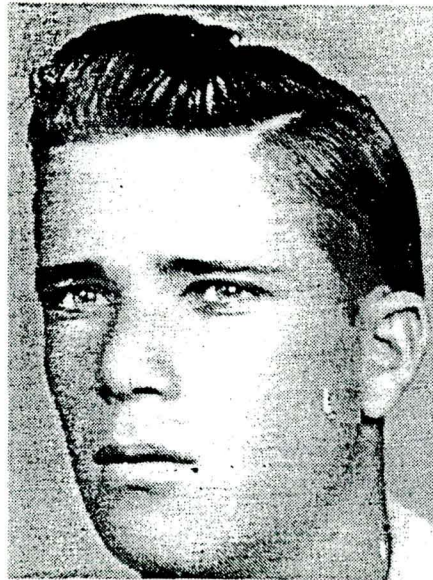

נאווה איתן ז"ל

נולד בעפולה ב־1944. סיים בי"ס עממי בקבוצת מולדת * במערכה
על שחרור ירושלים, בשעת הסתערות וטיהור תעלות ועמדות אויב.
חיפה במקלעו על חבריו כשהוא חשוף לאש האויב.

נאוה, איתן

בן ולטר וקלרה. נולד ביום י' בסיון תש"ד (1.6.1944) במושב השיתופי מולדת (בני ברית). הוריו, יוצאי גרמניה, עוסקים בחקלאות במושב מולדת. במושב זה למד בבית-הספר היסודי. כבן למייסדי המושב נאמן היה לביתו והלך בדרך הוריו אחרי שסיים את לימודיו. ניחן בחוש בלתי-רגיל בכל עבודות-המשק ומפני שנעשה לראש וראשון בכל עבודה אשר בה עסק היה מבוקש ביותר בענפי המשק. התקשר

במיוחד לעבודה בכלים הכבדים ונחשב למומחה בעבודה בטרקטור. הוא הצטיין בעליונות, בעירנות וביזמה וכשמו כן היה: איתן. היה ישר עם עצמו ועם אחרים והביע את כל אשר עם לבו אפילו הסב לו הדבר נזק. גויס לצה"ל בפברואר 1962 והתנדב לחיל-הצנחנים, אך כעבור שבועה חדשים בערך נאלץ להינתח ברגלו והצניחה נאסרה עליו. כיון שסוגי-הבריאות הורדי, עבר איתן להיאחזות הנח"ל אלמגור. גם שם נודע ככתובת לכל מקרה של חילוץ מכונית שקועה. שם הכיר את אשתו-לעתיד ואת ביתו הקים במולדת ששם נולד גם בנו. באלמגור גמר את שירותו ובהשתחררו מן הצבא הסדיר היה נקרא לדגל למילואים. גם במלחמת ששת הימים שירת במילואים. בתקופת הכוננות הכין את אשתו למה שעלול לקרות, בבקשו אותה באחד ממכתביו שתדאג לבן. במכתבו האחרון כתב: "אנחנו עומדים לצאת, אנחנו הצנחנים... מוכנים לכל פקודה שתינתן לנו ומחכים לרגע המכריע. אנחנו לא נבייש את הפירמה. יש הרבה אומץ-לב." ואכן בקרב שנערך בגבעת התחמושת הראה את אומץ-לבו. זה היה ביום השני לקרבות, הוא כ"ז באייר תשכ"ז (6.6.1967); במעשה-גבורה-העזה נפל בקרב. וזה תיאור המעשה: כאשר נתקל הכוח בהתנגדות קשה והתקדמותו נעצרה, יצא איתן מן התעלה וחיפה על הכוח מן השטח כשהוא חשוף כולו. הוא ירה במקלעו מן המותן, הסתער וחיפה על הכוח ועלידי כך איפשר לו להמשיך בהתקדמותו בתעלה. כן ליווה וחיפה על הכוח עד שפגע בו כדור-אויב. הניח אשה ותינוק שטרם מלאה לו שנה. לאות הוקרה צוין מעשהו האחרון לשבח עלידי הרמטכ"ל. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי שעל הר-הרצל בירושלים. בידיעות המועצה האיזורית "הגלבוע", לזכר בני האיזור שנפלו, הועלה זכרו. בחוברת שהוציא המושב מולדת הוקדש מדור לזכרו ולזכר עוד שניים מחבריו. בספר "מאריות גברו" של מפקדת הצנחנים הוקדש עמוד לתולדותיו ולתיאור קרבו האחרון.

חיפה על חבריו הנוסתערים

"איתן", אמר סרון ניר, "היה איכר. אתה יודע מה זה איכר שורשי. הר שצמח מן האדמה. בן מושב מן הסוג הטוב ביותר שיש לנו במדינה הזאת. הוא היה חייל למופת, צנחן קלאסי".

כאן השתתק, והוסיף, אחר אתנחתא: "הייתי הסמ"פ שלו. אני שלחתי אותו למשימה, שתוך כדי ביצועה המופתי — נהרג".

ניר השתתק שוב. אח"כ המשיך:

"היה אז בוקר היום השני למלחמה בירושלים. האופק החוויר במזרח. היינו בעיצומו של הקרב על גבעת התחמושת. לחמנו שם מזה שלוש שעות. התנהל קרב קשה, קטלני. הירדנים נלחמו בעקשנות. זה היה יעד מבוצר בצורה בלתי רגילה.

"בשלב מסויים של הלחימה נשארו לידי ארבעה חיילים בלבד. עלינו לשם בכוח של שתי פלוגות. לא ידעתי היכן האחרים. הקשר עם דודיק המ"פ ניתק לחלוטין עוד בתחילת הקרב. באותו רגע חשבתי שכולם נהרגו. עצרתי לרגע. היתה אש קטלנית. החלטתי לאסוף את האנשים שהיו פזורים בשטח. צעקתי: 'כולם אלי'. אחרי כמה דקות התאספו לידי בתעלה עוד חמישה, ביניהם היה איתן נאווה עם המקלעון שלו. ראיתי אותו עוד קודם-לכן. הוא השתתף בהסתערות, שאירגן סג"מ יואב צרי על אחד הקטעים הקשים ביותר של היעד. הוא היה בין ששת האנשים שהלכו עם יואב. יואב נהרג לאחר שהצליח להגיע אל קצה היעד שלו. מרבית אנשיו נפגעו. איתן נותר עם המקלעון. אספתי אותו.

"היינו תשעה אנשים. שלושה עוזיסטים. נעצרנו בתעלה להתארגנות קצרה. באותו רגע נזרק רימון מבחוץ. הוא התפוצץ ובנס לא נפגענו. היינו בתוך התעלה ההקפית. חשתי שהירדנים יזרקו פנימה רימונים מבחוץ. דבר כזה היה מרסק את כולנו לגזרים. את ה'פנטטים' האלה ידעתי מתוך הנסיון של פעולות התגמול, עוד בטרם סיני".

כמות עצומה של תחמושת

"היינו צריכים להכשיל אותם. מישהו צריך היה לרוץ מלמעלה ול- השגיח. שלחתי את איתן. 'אתה בחיפוי מלמעלה', צעקתי לו, 'אתה מחסל כל מי שאתה רואה מחוץ לתעלה'.

"ידעתי ששלחתי אותו למשימה הקשה ביותר. באותו רגע לא היה לי זמן לשאול מי מתנדב. איתן לא היסס אף לרגע. עלה למעלה והתחיל להפעיל את המקלעון. התחלנו להתקדם במהירות. הוא מלמעלה ואנחנו בתוך התעלה העמוקה. זאת היתה משימת התאב-

דות. השטח שמחוץ לתעלות היה נתון לשליטתם הקטלנית של המקלעים הירדניים. הם ריססו את האוויר ללא הפוגה, אבל איתן רץ קדימה כמו מטורף. חשבתי שמימיני פועל מקלע כבד. כמות האש שהוא ייצר היתה ממש שגעונית וקצב החלפת המחסניות שלו היה מהיר ביותר.

"באותו רגע ממש נזכרתי, שעוד בזמן הכוננות הוא לא נתן לי מנוח עד שאשיג לו כלי ניקוי למקלעון. 'ניר', אמר אז, 'המקלעון לא יעבוד'. לבסוף, כשהשגתי לו כלים, שאלתי: 'איתן, יעבוד?' אז הוא הרים את האגודל ואמר: 'עוד איך!' אני זוכר אז שכולם הלכו לשק"ם והוא נשאר לנקות את המקלעון, אחר-כך לקח אתו כמות עצומה של חמושת.

"איתן המשיך לרוץ. לפעמים היה עובר אותי והייתי צריך לצעוק לו שישאר בקו שלי.

התעלות היו מפותלות והוא ירה מן המותן צורות ארוכים ומדו-ייקים. הוא כיוון את האש החוצה וגם לתוך הבונקרים. כך שכ- אשר הייתי מגיע אל פתח של בונקר ראיתי לגיונרים הרוגים וברגע הראשון לא הבנתי מי עשה את זה. ככה עברנו איזה שלושים מטר. איתן היה מחפה מלמעלה ואנחנו טיהרנו את הבונקרים בפנים. ואז פתאום הפסקתי לשמוע את המקלעון שלו.

"צעקתי: 'איתן, להמשיך! ואז אמר לי אחד הבחורים שאיתן נפגע. משכנו אותו פנימה. הוא קיבל כדור בראש ומת מיד.

"אחר-כך, כשכבשנו כבר את גבעת התחמושת הסתבר, שעלינו על המערך הצפון-מערבי של היעד, שבו התרכזו מרבית הלגיונרים. ב-בונקרים מצאנו לאחר-מכן, 27 גוויות רבות אחרות התגוללו על הגדרות בחוץ, אלה היו האנשים שחוסלו על ידי איתן. הסתבר שהוא מנע קטל רציני.

הפאתוס של העובדות

איתן היה גבר יפה תואר. גבוה, בלונדיני ומוצק. הוא היה בן למש-פחה ציונית גדולה ומושרשת שהתנחלה במושב בני-ברית. איתן היה עובד אדמה בכל רמ"ח אבריו.

"באימונים לקח כל דבר ברצינות ועשה את הכל על הצד הטוב ביותר. פעם שוחחתי עליו עם דודיק המ"פ. והוא אמר לי: 'ניר, את הבחור הזה צריך לטפח, יש לו יכולת של מפקד ואפשר למצות ממנו הרבה'.

"אחרי המלחמה, כשנסעתי עם דודיק לבקר את המשפחות השכולות, התלבטנו רבות כיצד לספר למשפחות על הדרך שבה נפלו יקיריהן. כשהגענו לביתו של איתן נאווה, במושב בני-ברית, שוב לא היו קנימים הלבטים. כאן העובדות הפשוטות אודות מותו היו את פאתוס הגבורה המרשים ביותר.

"הייתי רוצה, שהדור הבא יתחנך על דמויות כמו איתן."

אברהם פאליק